

„Просветни гласник“, 8/2013
Образовни профил: УГОСТИТЕЉСКИ ТЕХНИЧАР
ТУРИСТИЧКА ГЕОГРАФИЈА

ЦИЉ И ЗАДАЦИ

Циљ наставе предмета Туристичка географија је стицање нових знања из опште туристичке географије и туристичке географије Србије, као и њихово продубљивање и упознавање територијалног размештаја најважнијих туристичких објеката, како би се ученици оспособили за успешан рад у туристичкој привреди.

Задаци наставе овог предмета су:

- стицање знања о одликама туристичких кретања у свету и у нашој земљи и о њиховом утицају на обраћај географске средине;
- упознавање повезаности туристичке географије са сродним и комплементарним наукама и наставним предметима;
- упознавање елемената, мотива, фактора и одлика туристичких кретања;
- стицање знања о методама, потребама и могућностима туристичке валоризације природних и антропогених мотива;
- упознавање основних облика матичних и туристичких места и значаја туризма као специфичне спреге између њих, као и упознавање најпознатијих туристичких регија у свету;
- упознавање битних својстава туризма као феномена који има значајну улогу у савременој светској привреди;
- упознавање природних и друштвених основа за развој туризма у нашој земљи;
- упознавање највећих туристичких подручја у нашој земљи, њихових одлика и учешћа у туристичком промету;
- схватање потребе личног учешћа у заштити, обнови и унапређивању квалитета животне средине и значај очувања природе и природних ресурса;
- уочавање значаја туризма као привредне делатности и његовог доприноса општим привредним кретањима у нашој земљи;
- стицање знања о туристичким потенцијалима Србије и њеном месту у односу на друге туристичке земље у свету, као и о проблемима и перспективама даљег развоја ове делатности у нашој земљи;
- стицање знања о природним и антропогеним туристичким ресурсима, њиховим вредностима и о територијалном размештају у земљама ван Србије насељеним Србима;
- упознавање основних облика туристичких регија и места у земљама ван Србије насељеним Србима;
- развијање осећања социјалне припадности и привржености сопственој нацији и култури и активан допринос очувању и неговању националног и културног идентитета;
- развијање толеранције – међусобно уважавање, сарадња и солидарност између припадника различитих социјалних, етничких и културних група и допринос друштвеној кохезији;
- подржавање процеса међународне интеграције наше земље; развијање способности исказивања знања речима, сликом, квантитативно, табеларно, графички и схематски;
- оспособљавање ученика за тимски (групни рад) и групно одлучивање;
- оспособљавање ученика за коришћење различитих извора информација за континуирано образовање и самообразовање.

IV РАЗРЕД
(2 часа недељно, 58 часова годишње)
ТУРИСТИЧКА ГЕОГРАФИЈА СРБИЈЕ

УВОД (2)

Предмет и задатак проучавања туристичке географије Републике Србије.

ГЕОГРАФСКО – ТУРИСТИЧКИ ПОЛОЖАЈ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ (4)

Географски положај. Величина територије и границе. Туристички и функционални положај. Границе – одлике и саобраћајна повезаност. Гранични прелази и промет.

ТУРИСТИЧКЕ ВРЕДНОСТИ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ (20)

Природне туристичке вредности:

Планине у Србији као природне туристичке вредности. Морфолошке одлике планина у функцији туризма. Рељеф планинско-котлинске Србије: Родопски масив, Динарске планине, Карпатско-Балканске планине, Шарске и Проклетијске планине, Косовска и Метохијска котлина.

Подземни крашки облици и речне долине – значајне природне туристичке вредности. Климатске одлике планинске области у функцији туристичких кретања. Биљни и животињски свет планинске области у функцији туризма.

Панонска низија – морфолошке одлике, клима, биљни и животињски свет у функцији туризма.

Минерални и термални извори – својства воде и територијални распоред.

Језера – самосталне и комплементарне туристичке вредности

Реке као самосталне и комплементарне туристичке вредности.

Национални паркови, резервати и споменици природе у функцији туристичких кретања.

Антропогене туристичко-географске вредности: Археолошке туристичке вредности. Споменичке туристичке вредности. Уметничке туристичке вредности. Етнографске туристичке вредности. Градска насеља као туристичке вредности. Објекти светске баштине.

МАТЕРИЈАЛНА ОСНОВА ТУРИЗМА И ПРОМЕТ ТУРИСТА (6)

Туристичка рецептива – хотелски и угоститељски капацитети. Саобраћајнице и саобраћајна средства. Туристичке агенције. Обим и структу-

ра туристичког промета. Домаћи туристички промет. Промет страних туриста.

ТУРИСТИЧКЕ РЕГИЈЕ И ТУРИСТИЧКИ ЦЕНТРИ СРБИЈЕ (12)

Туристичка регионализација Србије и облици туризма.

Планинска туристичка регија. Планине као туристички потенцијали: Копаоник, Златибор, Тара, Проклетије, Фрушка гора, Авала, Маљен, Вршачке планине, Голија, Стара планина, Златар, Желин, Јастребац, Бељаница.

Туристичко-географске карактеристике важнијих бања у Србији: Врњачка Бања, Сокобања, Нишка Бања, Матарушка Бања, Гамзиградска бања, Овчар бања, Богутовачка бања, Звоначка бања, Горња Трепча, Бања Врујци, Јунаковић Бања, Бања Кањижа, Новосадска Бања, Бечејска бања, Бања у Сланкамену.

Градови – туристички центри. Београд, Нови Сад, Ниш, Крагујевац, Суботица, Смедерево, Сомбор, Вршац, Ужице, Приштина.

Панонска туристичка регија. Панонска низија као туристички потенцијал. Туристичке вредности Баната, Бачке и Срема. Делиблатска пешчара.

ТУРИСТИЧКА ГЕОГРАФИЈА ЗАВИЧАЈА (5)

Географски и туристички положај завичаја. Природне одлике, становништво и насеља. Значајни туристички објекти и перспективе развоја.

ПЕРСПЕКТИВЕ РАЗВОЈА ТУРИЗМА У СРБИЈИ (4)

Туристичка валоризација природних и антропогених туристичких вредности. Перспективе развоја туризма у Србији.

ТУРИСТИЧКЕ РЕГИЈЕ И МЕСТА НАСЕЉЕНА СРБИЈА У БИВШИМ ЈУГОСЛОВЕНСКИМ РЕПУБЛИКАМА И ДИЈАСПОРИ (5)

Географски и туристички положај. Природне и антропогене вредности. Перспективе развоја.

НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА (УПУТСТВО)

Програм туристичке географије представља наставак изучавања географије, а усмерен је на обраду битних садржаја неопходних за занимања у туризму. Градиво је тако конципирано да се

у III разреду обрађују садржаји опште туристичке географије и важније туристичке регије у свету, а у IV разреду туристичка географија Србије. То ученицима омогућава стицање теоријских и практичних знања неопходних за успешан рад у угоститељско-туристичкој привреди, као и за наставак школовања.

Ради пружања помоћи наставницима у реализацији програмских садржаја туристичке географије дају се његове битне образовно-васпитне карактеристике.

Први део програма у IV разреду обухвата изучавање географско-туристичког положаја наше земље, што представља сложену и важну компоненту туристичке валоризације земље у целини, а самим тим и њених туристичких мотива, просторне величине и организације.

Наставна тема Туристичке вредности Србије обухвата обраду природних и антропогених туристичких вредности, које су веома разноврсне по саставу, богатству и атрактивности. Потребно је помоћу ове теме упознати ученике са стањем и перспективама развоја сваког туристичког мотива (ресурса) јер они чине основу за развој туристичке привреде.

При обради ових географских садржаја посебну пажњу треба посветити проблемима заштите и унапређивања животне средине.

Наставна тема Материјална основа туризма и промет туриста у корелацији је са сличним садржајима из стручних предмета, зато ове садржаје треба квалитативно приказати и растеретити их фактографије и статистичких података. Наставна тема Туристичке регије и туристички центри Србије обухвата обраду туристичких регија и туристичких центара Србије. На бази основних географских показатеља (географског и туристичког положаја, природних одлика, размештаја антропогених мотива, капацитета смештаја, развијености саобраћаја, обима и структуре промета) у нашој земљи издвајају се посебне туристичке регије, у којима туризам има специфичне карактеристике и развојни пут, па из тих разлога туристичке регије и туристичке центре треба детаљно разматрати.

Стечена знања и умећа ученика треба максимално користити приликом реализације наставне теме Туристичка географија завичаја. Препоручују се семинарски радови, видео записи и разни прилози помоћу којих ће ученици кроз груп-

ни рад, уз менторство наставника, реализовати ову тему.

Помоћу садржаја наставне теме Перспективе развоја туризма у Србији ученике треба упознати са стањем и перспективама развоја туризма у Србији.

Осма наставна тема обухвата обраду природних и антропогених туристичких регија и места у земљама насељеним Србима ван граница Републике Србије. Ови садржаји првенствено се односе на регије и места у бившим југословенским републикама. Потребно је путем ове теме упознати ученике са стањем и перспективама развоја разноврсних туристичких мотива (ресурса), који чине основу за развој туристичке привреде поменутих регија и места. Потребно је упознати ученике са географско-туристичким везама и односима наше земље са овим и осталим светским регијама, односно местима која су насељена Србима (дијаспора).

У току реализације садржаја програма неопходно је водити рачуна о примени разноврсних наставних метода. У примени било које методе основно је да се обезбеди најефикасније преношење знања и пуна активност ученика. Свакако да избор метода зависи од садржаја наставне јединице, од образовно-васпитних циљева, од степена самосталности ученика, расположивих наставних средстава и материјалних могућности школе (нпр.: трошкови извођења екскурзија, опрема кабинета, могућност праксе и слично). У настави овог предмета неопходно је коришћење географских карата на свим типовима часова и у свим облицима наставног рада. Поред географских карата потребно је користити табеле, дијаграме, схеме, мултимедијална средства и остале дидактичке материјале који доприносе очигледности и трајности знања и умећа. Наставу треба подићи на ниво проблемског учења, које представља стицање трајних и продубљених знања, умећа и навика. Како се проучавање туристичких кретања и туризма заснива на резултатима бројних научних дисциплина – географије, економије, историје и социологије – од посебног значаја је познавање циља и задатака наставе ових предмета, а посебно наставе географије, историје, историје уметности и стручних предмета из области туризма који су изучавани у претходним разредима. Темељно познавање програма има за циљ рационализацију наставног процеса и остварење циљева наставе туристичке географије.